

Castrum a mélyben

LÁTHATATLAN MŰEMLEKEK + KONZERVÁLT ROMOK, ZÖLD TERÜLETEN

KÖTELMEK ÚJ HÁZAKRA ÉS ŐSI MARADVÁNYOKRA

Budapest kincsekkel teli város. Kincsei: a műemlékek. Egyrésztük láthatatlan, ezeket a föld rejtli.

A Fővárosi Tanács Műemlék Felügyelőségének megbízásából most a Budapesti Városépítési Tervező Vállalat javaslatot készített a budapesti műemlékek környezetének védelmére. A cél: rezervátumként megőrizni a műemlékek csoportjait, hozzáférhetővé tenni az archeológiai területeket.

Albertfalván, Tétényben

Az Erzsébet-híd pesti hídfőjének szomszédságában, a Március 15. téren, a III. században a rómaiak Castrumot, őrhelyet építettek. A régi falak maradványait csak részben tárták fel az ásások. Pedig ez itt Pest születési helye: a Castrum, a későbbi középkori város magja. Vajon hány budapesti látta itt a föld alatti múzeumot?

Albertfalván, a Hunyadi János út két oldalán is római Castrum és eraviscus lakótelep maradványai vannak az I. századból. Csak részben végeztek itt ásásokat, a romokat visszatemették. Ma a nagy értékű római emlékeket egyméteres földréteg takarja. A régészek számon tartják, hogy itt a rómaiak óta soha senki sem építkezett, nem hordták tehát el a ledőlt falak köveit, egyedülálló a lehetőség az egykori római település feltárára.

A nagytétényi kastély barokk épülete csaknem harmadfélszáz éves. A Szentháromság oszlop, a XVIII. századi templom, a volt község-háza műemlék, tehát védelmet kíván. Itt a római maradványokra falusi lakóházakat építettek a múlt században.

Amit visszatemettek

Az öbudi hajógyári szigeten is visszatemettek, földdel takarták a római helytartó palotájának romjait. Ez házáinkban a legnagyobb és a legjobb állapotban maradt római épület, műemléki értéke nemzetközi vonatkozásban is rendkívül nagy. A palota a sziget északi részén állt: a mai sólytér és az iparvágány közti területen. A BUVÁTI javaslat: az üzemi épületeket itt csak a műemléki hatóság engedélyével bővíthessék.

Római sétacsarnok és egy színház is állt egykor a Lajos utcában. A kívánság: a Lajos utca és az Árpád fejedelem útja közti területet tárták fel a régészek, süllyesszék le a terepszintet és a konzervált romokat zöld környezetben mutassák be.

Természetesen, védeni kell az aquincumi polgárváros és amfiteátrum műemlékvidékét is. A gladiátorok részben kiásott, majd újra eltemetett laktanyáját felszínre kell hozni. Folytatni kellene itt az ásásokat, s az útban levő épületeket — az áramátalakító kivételével — le kellene bontani.

A remete koporsója

Kultúrtörténeti vonatkozásban nagyon értékesek a II. Budakeszi út 91—95-ben a pálos kolostor romjai. A kolostor 1300—1310 között épült, egykor ötszáz szerzetes hajléka volt. Templomában őrizték 1381-től remete Szent Pál testét, márványkoporsójának töredékei a fővárosi Középkori Múzeumban vannak. A romtemplom szentélye felett rossz állapotú ker-

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Palots György

Cím:

Castrum a mélyben láthatatlan műemlékek, konzervált romok...

Forrás:

Élet és Irodalom

(Hely)

1966. aug. 13.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Tárgy

OSZTÁLYOZÁS

Hely

902.6

Idő

Személy

*1966

Helyszám

tilak áll, a romokra fabódé, kerítések épültek. A terület az úttörővasút Ságvári-ligeti megállójához csatlakozik, meg kellene menteni ezt a műemléket is a teljes pusztulástól.

A Tabánban az eraviscus lakótelep romjai és környéke, a Margitszigeten a IV. Béla építtette domonkos apácák zárdája, a Ligetben, a Hősök terének környéke, a Belvárosban a Nemzeti Mú-

---

zeum környezete és a középkori városfalakhoz támaszkodó másfélszáz éves kis lakóházak mind védettek. Közelükben ezentúl — így szól a javaslat — úgy építkezzenek, hogy az új házak ne bontsák meg a műemléki összhatást.

A látható és a ma még láthatatlan műemlékek megóvása nemzeti érdek.

Pakots György